raadsvoorstel

Agendapunt 2025, nr. II-pm
Zaaknummer 2215263
Te behandelen door: E.S.F. Schepers-Janssen

Onderwerp: Marktverordening Winterswijk 2025

Aan de raad,

Inleiding
Nieuwe (landelijke) wetgeving, jurisprudentie en maatschappelijke ontwikkelingen maken het noodzakelijk om de marktverordening van tijd tot tijd te actualiseren. De VNG ondersteunt gemeenten hierin door de door haar opgestelde Model Marktverordening beschikbaar te stellen. De VNG heeft in 2022 de Model-Marktverordening volledig herzien. Aanleiding voor herziening van de Model-Marktverordening was onder meer de inwerkingtreding van de Europese Dienstenrichtlijn, de implementatie daarvan in de Nederlandse Dienstenwet en verschillende ontwikkelingen in de jurisprudentie.
De Marktverordening van de gemeente Winterswijk stamt uit 2005 en is niet meer actueel. Om te zorgen dat de warenmarkt in Winterswijk toekomstbestendig blijft, wordt voorgesteld om de Marktverordening Winterswijk 2025 vast te stellen onder gelijktijdige intrekking van Marktverordening Winterswijk 2005.

Voorstel
De Marktverordening Winterswijk 2025 met bijbehorende toelichting vast te stellen onder gelijktijdige intrekking van de Marktverordening Winterswijk 2005.

Relatie met (huidig) beleid
Het vaststellen van de marktverordening is een bevoegdheid van de raad. De huidige marktverordening stamt uit 2005. Gewijzigde wet- en regelgeving maken het noodzakelijk de huidige marktverordening 2005 volledig te actualiseren. Om die reden wordt de Marktverordening 2025 ter vaststelling aan de raad voorgelegd.

Beoogd(e) effect(en)
Met het vaststellen van de Marktverordening 2025 voldoet de marktverordening weer aan de huidige wet- en regelgeving, hetgeen bijdraagt aan een toekomstbestendige warenmarkt.

Argumenten
De Winterswijkse warenmarkt is door de Centrale Vereniging Voor De Ambulante Handel (hierna: CVAH) uitgeroepen tot één van de beste markten van Nederland en trekt wekelijks op woensdagochtend en de zaterdag een groot aantal bezoekers uit de gehele regio naar het centrum van Winterswijk. Met circa 50 standplaatsen op de zaterdagmarkt en circa 30 op de woensdag is de warenmarkt van groot economisch belang voor het centrum van Winterswijk.

De huidige marktverordening van de gemeente Winterswijk stamt uit 2005 en is niet meer actueel. Het is daarom wenselijk de Marktverordening 2005 te herzien. Zo zorgen we ervoor dat de warenmarkt in Winterswijk toekomstbestendig blijft.

In 2022 heeft de VNG een Model-Marktverordening beschikbaar gesteld in verband met de inwerkingtreding van de Europese Dienstenrichtlijn, de implementatie daarvan in de Nederlandse Dienstenwet en verschillende ontwikkelingen in de jurisprudentie. Hieronder wordt op de essentiële inhoudelijke wijzigingen ingegaan.

<u>Schaarse vergunningen en de Europese Dienstenrichtlijn</u>
De verdeling van schaarse vergunningen voor ambulante handel wordt beheerst door de Europese Dienstenrichtlijn (2006/123/EG). Deze richtlijn bevat algemene bepalingen ter vergemakkelijking van de uitoefening van de vrijheid van vestiging van dienstverrichters en het vrije verkeer van diensten, met waarborging van een hoge kwaliteit van de diensten.
Ook vergunningen voor het drijven van handel op de markt moet tot schaarse vergunningen worden gerekend. Dat betekent dat deze vergunningen niet voor onbepaalde tijd mogen worden verleend, maar dat ze in plaats daarvan een ‘passende beperkte duur’ moeten hebben. Dit houdt in dat de looptijd moet

worden gerelateerd aan de terugverdientijd van investeringen door ondernemers. De gedachte daarachter is dat ook eventuele nieuwkomers de gelegenheid moeten krijgen om toe te kunnen treden tot de markt.

Geldigheidsduur schaarse (standplaats)vergunningen
Om te beoordelen wat een passende geldigheidsduur is voor schaarse (standplaats)vergunningen is de zogenaamde terugverdientijd (en een redelijke vergoeding van geïnvesteerd kapitaal) van belang. De looptijd van de vergunning hoort niet korter te zijn dan deze terugverdientijd, omdat anders vergunninghouders het risico lopen hun investeringen niet te kunnen terugverdienen. De looptijd van de vergunning hoort ook niet langer te zijn dan de terugverdientijd, omdat anders de potentiële gegadigden onnodig lang worden afgehouden van de toegang tot de markt.

Het is aan het gemeentebestuur om gemotiveerd en onderbouwd vast te stellen wat de looptijd van de vergunning moet zijn. Uit de besluitvorming moet blijken dat het gemeentebestuur rekening heeft gehouden met de terugverdientijd. De looptijd van de vaste-standplaatsvergunning is gebaseerd op het onderzoek dat SEO Economisch Onderzoek (hierna: SEO) heeft gedaan op verzoek van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. In het rapport dat SEO heeft uitgebracht (‘Schaarse vergunningen en terugverdientijd in de ambulante handel’, januari 2021) is een analyse gemaakt van de opbrengsten van de ambulante handel en de investeringen, inclusief een redelijke vergoeding op geïnvesteerd vermogen. Daarnaast is aansluiting gezocht bij het advies van het CVAH en de wensen die de gemeente Winterswijk heeft ontvangen vanuit de marktvereniging. Omdat wettelijk gezien geen maximale termijn is voorgeschreven en de gemeente hierin beleidsvrijheid heeft, wordt voorgesteld om de wensen vanuit de marktvereniging Winterswijk te volgen en de geldigheidsduur voor schaarse (standplaats)vergunningen vast te zetten op 20 jaar.

Overgangstermijn
Afhankelijk van de concrete omstandigheden en de wijze waarop de gemeente een ‘Dienstenrichtlijnproof’ vergunningstelsel wil realiseren, moeten bestaande vaste-standplaatsvergunningen voor onbepaalde tijd worden ingetrokken of worden gewijzigd en omgezet naar vaste-standplaatsvergunningen voor bepaalde tijd. Daarbij kan een overgangstermijn of een andere vorm van compensatie aan de orde zijn. De overgangsregeling kan vorm krijgen door de huidige vergunninghouders een vergunning voor bepaalde tijd te verlenen. De precieze duur van de overgangstermijn is afhankelijk van (lokale) feiten en omstandigheden.
Als overgangstermijn wordt alleen een globale richtlijn gegeven, namelijk dat de zittende ondernemers hun investeringen grotendeels moeten kunnen terugverdienen en dat zij voldoende tijd moeten hebben om zich voor te bereiden op de nieuwe situatie. Verder geldt dat de betrokken vergunninghouders wellicht extra tijd moet worden geboden om de door hen met het oog op de eerdere situatie gemaakte (kapitaal)investeringen redelijkerwijs te kunnen afschrijven. Een overgangstermijn is niet bedoeld als volledige compensatie, maar om de vergunninghouders de gelegenheid te bieden om zich in te stellen op de nieuwe situatie. Gelet hierop wordt geadviseerd om de huidige bestaande vaste-standplaatsvergunningen voor onbepaalde tijd in te trekken en een nieuwe vaste-standplaatsvergunning af te geven voor bepaalde tijd. Voorgesteld wordt om de bepaalde tijd vast te stellen op 20 jaar.

Wacht- en anciënniteitslijst verdwijnt
Na een uitspraak van de Afdeling in 2016 is duidelijk geworden dat de Europese Dienstenrichtlijn en de implementatie daarvan in de Nederlandse Dienstenwet ook gevolgen heeft voor de vergunningverlening voor standplaatsen op de warenmarkt. Zo moet bij de verdeling van schaarse vergunningen op grond van het ‘gelijkheidsbeginsel’ ruimte worden geboden aan alle geïnteresseerden die willen meedingen naar een beschikbare standplaatsvergunning. Omdat het hebben van een wacht- en anciënniteitenlijst niet past binnen deze nieuwe regelgeving en daarnaast mogelijk Europeesrechtelijk problematisch, zullen deze lijsten niet meer worden opgenomen in de Marktverordening 2025.

Vergunnen vaste standplaats via selectie
In de Model-Marktverordening zijn twee verdeelprocedures opgenomen waaruit kan worden gekozen bij het beschikbaar komen van een vaste-standplaatsvergunning, te weten een verdeling aan de hand van een selectieprocedure of via loting.
Om de kwaliteit en de uitstraling van de Winterswijkse markt te behouden (en zo mogelijk te verbeteren) wordt voorgesteld een verdeelprocedure via selectie toe te passen. Met de verdeelprocedure via selectie worden geïnteresseerden geselecteerd op de gewenste kwaliteit, branche (aan de hand van de brancheringslijst) en passend bij de uitstraling van de Winterswijkse markt. Het kiezen voor loting kan namelijk betekenen dat een vergunning wordt verleend aan een geïnteresseerde die niet de gewenste toevoeging aan het marktassortiment vormt en daarmee niet bijdraagt aan een evenwichtige brancheverdeling.

Bij het kiezen voor een verdeling via selectie worden bij de beoordeling van aanvragen punten toegekend. Dit wordt gedaan aan de hand van de volgende criteria en tot het daarbij vermelde maximumaantal:

a. de branches waarin bedrijven zich bevinden (10 punten);
b. het marktassortiment is duurzaamheid/streekgebonden (10 punten);
c. het assortiment van de gegadigde vorm een gewenste toevoeging aan het marktassortiment (10 punten);
d. de kwaliteit van de uitstraling van de uitstalling van de gegadigde (10 punten);
e. de kennis, ervaring en eventuele opleiding van de gegadigde met betrekking tot het marktassortiment (10 punten);
f. maatschappelijk verantwoord ondernemen door de gegadigde (10 punten);
g. het consumentvriendelijk ondernemen door de gegadigde (10 punten;

Financiële paragraaf incl. subsidiekansen en financiële risico's
Aan de voorgestelde wijzigingen zijn geen financiële risico's verbonden.

Juridische aspecten/wet- en regelgeving
Hiervoor is al ingegaan op de juridische aspecten.

Aspecten van duurzaamheid
Niet van toepassing.

Communicatie/betrokkenenparagraaf
Tijdens diverse gesprekken en bijeenkomsten zijn het bestuur van de Marktvereniging en haar achterban in de gelegenheid gesteld hun wensen kenbaar te maken. Dit heeft ertoe geleid dat in samenspraak met hen zorgvuldige en weloverwogen keuzes gemaakt konden worden bij het opstellen en realiseren van de Marktverordening 2025. De concept Marktverordening is aan het bestuur van de Marktvereniging voorgelegd en met hen op 1 oktober 2024 besproken. Zij kunnen zich vinden in de voorgestelde wijzigingen. Wel hebben zij de wens geuit dat wanneer het in de toekomst juridisch mogelijk is, zij graag zien dat de raad weer instemt met het verlenen van vaste-standplaatsvergunningen voor onbepaalde tijd.

In diverse gesprekken en bijeenkomsten met het bestuur van de marktvereniging en de gemeente is gekeken hoe de warenmarkt in Winterswijk toekomstbestendig blijft. In dat kader heeft de gemeente Winterswijk in 2022 ook een bezoekersonderzoek laten uitvoeren door I&O Research. Het doel van dit onderzoek was om inzicht te krijgen in het bezoekersprofiel, het bezoekgedrag, (niet-)bezoekredenen en beoordeling van de woensdag- en zaterdagmarkt. De warenmarkt van de toekomst als ook de onderzoeksresultaten uit het bezoekersonderzoek zijn tijdens een bijeenkomst op 11 september 2023 besproken met de marktvereniging. De gezamenlijke wens is uitgesproken dat de warenmarkt in Winterswijk toekomstbestendig blijft.

Relatie met andere besluitvorming/andere projecten
Niet van toepassing.

Vervolgprocedure/evaluatie
Na besluitvorming zal de Marktverordening 2025 worden gepubliceerd.
Na vijf jaar, of indien nodig eerder, zal het puntensysteem bij de beoordeling van aanvragen voor toekenning van een vaste standplaats worden geëvalueerd.

Winterswijk, 14 januari 2025
Burgemeester en Wethouders van Winterswijk,

de secretaris, de burgemeester,

B. Freriks-ten Hagen B.J.J. Bengevoord